

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 306/2024-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu a sudcov Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a Rastislava Kaššáka v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■ ■■■■■, zastúpeného Mgr. Františkom Baraniakom, advokátom, M. R. Štefánika 43, Dolný Kubín, proti postupu Krajskej prokuratúry v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod č. k. 1Kn 93/23/6600-9 a upovedomeniu z 19. apríla 2024, postupu Okresnej prokuratúry Brezno v konaní č. k. 1Pn 446/22/6603-32 a uzneseníu z 8. decembra 2023 a proti postupu Okresného riaditeľstva Policajného zboru Brezno v konaní ČVS: ORP-13/2-VYS-BR-2023 a jeho uzneseníu zo 4. októbra 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 6. júna 2024 domáha vyslovenia porušenia práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), práva na účinný prostriedok nápravy podľa čl. 13 dohovoru, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života a práva na účinné vyšetrowanie podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru v záhlaví označenými uzneseniami a upovedomením, ako aj postupom predchádzajúcim ich vydaniu. Sťažovateľ sa zároveň domáha ich zrušenia a vrátenia na ďalšie konanie, ako aj priznania náhrady trov konania.

2. Z obsahu sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že vyšetrowateľka okresného riaditeľstva uznesením ČVS: ORP-13/2-VYS-BR-2023 zo 4. októbra 2023 (ďalej len „uznesenie vyšetrowateľky“) podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku odmietla trestné oznámenie sťažovateľa v časti IV pre podozrenie zo spáchania prečinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, 2 písm. a), c) Trestného zákona. Prokurátorka okresnej prokuratúry uznesením č. k.

IPn 446/22/6603-32 z 8. decembra 2023 (ďalej len „uznesenie prokurátorky“) podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietla sťažnosť sťažovateľa proti uzneseniu vyšetrovateľky ako nedôvodnú. Prokurátorka krajskej prokuratúry na základe žiadosti sťažovateľa o preskúmanie zákonnosti právoplatného rozhodnutia vydaného v trestnom konaní vrátane postupu vyšetrovateľky a prokurátorky, ktorý predchádzal vydaniu rozhodnutia, upovedomením č. k. 1Kn 93/23/6600-9 z 19. apríla 2024 (ďalej len „napadnuté upovedomenie“) sťažovateľovi oznámila, že ju ako nedôvodnú odkladá, pretože postup orgánov činných v trestnom konaní bol v plnom rozsahu opodstatnený.

3. Prokurátorka v napadnutom upovedomení najprv zhrnula žiadosť sťažovateľa a dovtedajší postup vyšetrovateľky a prokurátorky okresnej prokuratúry. Preskúmaním spisov nezistila žiadne pochybenia v ich postupe pri vybavovaní veci, ktoré by odôvodňovali prijatie opatrení k náprave. Postup podľa § 197 ods. 1 písm. d) Trestného poriadku bol zákonný a správny, pričom prokurátorka poukázala na uznesenie vyšetrovateľky a prokurátorky, v ktorých boli vysvetlené dôvody postupu. Skutočnosti a dôkazy zabezpečené v spise sú dostatočným podkladom na rozhodnutie, pričom realizácia ďalších sťažovateľom požadovaných úkonov by k iným ako dosiaľ prijatým záverom neviedla. Prokurátorka zdôraznila, že nebolo zistené žiadne reálne podozrenie nasvedčujúce spáchaniu trestného činu v danom prípade. Aj po pripustení, že postup pri prevode majetku združenia Mikroregión Čierny Hron do vlastníctva ČHZ, n. o., nebol v súlade s právnymi predpismi, zainteresované osoby jednoznačne konali a postupovali v záujme zachovania prevádzky železničky. Zámerom, pre ktorý k zvolenému postupu došlo, a to dôvodom na založenie ČHZ, n. o., a prevod majetku, boli finančné problémy spojené s prevádzkou dráhy, odstránenie záťaže s údržbou, chodom a činnosťami spojenými s touto aktivitou, ktoré boli v podstate príťažou obcí združených v združení Mikroregión Čierny Hron. Bez akýchkoľvek pochybností tu absentuje úmysel k spôsobeniu škody na majetku združenia, nemožno tu uvažovať o sprenevere. Tieto závery platia aj v prípade, ak by došlo k vydaniu rozhodnutia o neplatnosti sťažovateľom namietaných úkonov kompetentnými orgánmi, ktorými v tejto situácii nie sú orgány činné v trestnom konaní. Nemožno akceptovať ani nadväzujúce námietky o povinnosti prokurátorky a vyšetrovateľky vo svojej pôsobnosti vyhodnocovať platnosť či neplatnosť postupu a úkonov medzi združením Mikroregión Čierny Hron a ČHZ, n. o., nepostačuje ani odkazované stanovisko kontrolnej skupiny dopravného úradu. Do úvahy prichádza jedine rozhodnutie súdu. Avšak ani rozhodnutie súdu v súlade s názorom sťažovateľa nepredstavuje naplnenie znakov skutkovej podstaty trestného činu.

4. K námietke o prijatí záverov len na podklade tvrdení podozrivého a spriaznených osôb a o ochrane páchatel'ov trestnej činnosti prokurátorka uviedla, že orgány činné v trestnom konaní postupovali objektívne a nezaujato, vychádzajúc z komplexného posúdenia podkladov. Tvrdenia o podpore „páchatel'ov“ sú nepodložené, dehonestujúce a vychádzajú z nespokojnosti s objektívne prijatými závermi, ktoré sťažovateľ nie je ochotný prijať. Prokurátorka sa stotožnila s argumentáciou dozorujúcej prokurátorky pri námietkach o nepríslušnosti vyšetrovateľky a zvolenej právnej kvalifikácii, ktoré nemajú opodstatnenie. Určovanie, kto bude vec vybavovať, nie je založené na vôli oznamovateľa, ale je v kompetencii orgánov činných v trestnom konaní a v medziach právnej úpravy. To platí rovnako pre príslušnosť na vybavovanie sťažností či žiadostí v konaní.

II. Argumentácia sťažovateľa

5. Orgány činné v trestnom konaní rozdelili trestné oznámenie sťažovateľa na 7 samostatných konaní, ktoré sa vedú na samostatných oddeleniach, takýto postup je v rozpore so zásadou účelnosti a hospodárnosti konania a zasahuje do označených práv sťažovateľa.

6. Právo na spravodlivý proces bolo porušené, pretože vec bola svojvoľne „prehadzovaná“ v rámci zložiek orgánov činných v trestnom konaní, až pokiaľ sa nenašiel ten „správny“ vyšetrovateľ ochotný stotožniť sa s účelovou argumentáciou podozrivých osôb.

7. Krajská prokuratúra nevidela dôvod na odňatie a prikázanie veci v zmysle § 23 ods. 1 Trestného poriadku, nevidela dôvod na spojenie vecí, nevidela nedostatok v procesnom postupe okresnej prokuratúry pri vybavovaní podania zo 6. februára 2024, nepovažovala námietku zaujatosti proti prokurátorom okresnej prokuratúry za dôvodnú, nevenovala náležitú pozornosť skutočnostiam uvedeným v trestnom oznámení a opravných prostriedkoch. Krajská prokuratúra rozhodla o námietke zaujatosti bez toho, aby preskúmala konkrétne okolnosti, zjavne nepreskúmala existenciu oprávnených pochybností. Príkaz č. k. 1 Kn 365/22/6600-17 zo 14. apríla 2023 vydala tá istá prokurátorka, ktorej zaujatosť sťažovateľ namietal. Okresná prokuratúra a krajská prokuratúra sa vôbec nedotkli hodnotenia objektívneho a subjektívneho hľadiska nestrannosti namietaných prokurátorov a nevyložili, z akých dôvodov nepovažujú za preukázanú skutočnosť, že existuje dôvodná pochybnosť o nezaujatosti namietaných prokurátorov.

8. Odôvodnenie napadnutých rozhodnutí je iba všeobecným konštatovaním a formálnym odvolávaním sa na články ústavy a citácie ustanovení. Okresná prokuratúra a krajská prokuratúra sa vôbec nedotkli a nepreverili podstatné skutočnosti, konkrétne že podozrivé osoby si privlastnili kultúrne pamiatky, ktoré im boli zverené do správy, aby mohli neoprávnene čerpať finančné prostriedky zo štátneho a z európskeho rozpočtu a obohacovať sa na ich úkor. Neskúmali skutočnú existenciu vlastníctva k špeciálnej dráhe, resp. jej časti. Vzhľadom na neuvedenie reakcií na podstatné dôvody námietok treba ich závery považovať za nedostatočné a neudržateľné. Krajská prokuratúra v napadnutom upovedomení alibisticky a arbitrárne uvádza, že nemohlo dôjsť k naplneniu subjektívnej stránky trestného činu vo forme úmyslu, aj keď bolo preukázané, že podozrivé osoby si privlastnili hnuťelné veci a táto skutočnosť nemôže prekračovať rámec trestného konania.

9. K porušeniu práva na účinný opravný prostriedok došlo vo väzbe na porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajskej prokuratúry a okresnej prokuratúry tým, že a) tieto napriek námietkam sťažovateľa neprijali opatrenia podľa Trestného poriadku a zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o prokuratúre“), aby sa viedlo účinné vyšetrovanie vo vzťahu k oznámeniu sťažovateľa orgánu, u ktorého nie sú dôvodné pochybnosti o nestrannosti, a aby aspoň nedošlo k rozdeleniu trestného oznámenia na 7 konaní a aby bola zachovaná požiadavka podľa § 200 ods. 3 Trestného poriadku, b) okresné riaditeľstvo nevedlo riadne vyšetrovanie skutku a arbitrárne odmietlo dôvodné trestné oznámenie.

10. K porušeniu práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru došlo tým, že ani napriek námietkam sťažovateľa krajská prokuratúra neprijala žiadne dostupné opatrenia podľa Trestného poriadku a zákona o prokuratúre k tomu, aby po podaní trestného oznámenia prestalo dochádzať k páchaniu trestnej činnosti zo strany podozrivých osôb, aby boli zaistené dôkazy o jej páchaní. Bolo porušené aj právo na účinné vyšetovanie ako procesný aspekt a súčasť pozitívneho záväzku zabezpečiť vyšetrenie zásahov do základných práv a slobôd. K porušeniu práva došlo vo väzbe na porušenie práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru tým, že porušovatelia v rozpore so svojimi kompetenciami a napriek námietkam sťažovateľa nepodnikli žiadne (nieto že účinné) kroky, aby boli skutočnosti uvedené v trestnom oznámení sťažovateľa riadne vyšetrené.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

11. Podľa § 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd je viazaný rozsahom a dôvodmi návrhu na začatie konania, ak § 89 neustanovuje inak. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje predovšetkým vo viazanosti petitom, teda tou časťou ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa od ústavného súdu domáha, čím zároveň vymedzí predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na uvedené môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej ústavnej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorý označil za porušovateľa svojich práv. Toto východisko je významné osobitne vtedy, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom.

III.1. K porušeniu označených práv postupom a uznesením vyšetrovateľky, ako aj postupom a uznesením prokurátorky:

12. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeniach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, čo znamená, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a vecne sa zaoberať iba tými ústavnými sťažnosťami, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Z podstaty tejto ústavnej konštrukcie vyplýva, že predmetom ústavného prieskumu zo strany ústavného súdu môže byť (v zásade) len také rozhodnutie, prípadne postup orgánu verejnej moci, proti ktorému sťažovateľ nemá k dispozícii žiaden účinný prostriedok nápravy v zmysle § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (m. m. III. ÚS 227/2016, II. ÚS 187/2012, II. ÚS 356/2016 a I. ÚS 665/2016). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže, resp. mohol domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov

nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku svojej právomoci na jej prerokovanie.

13. Proti uzneseniu vyšetrovatelky, ktorým bol zavŕšený jej predchádzajúci postup, mal sťažovateľ právo podať sťažnosť ako riadny opravný prostriedok (čo aj využil), o ktorom bola oprávnená a aj povinná rozhodnúť okresná prokuratúra (k čomu došlo uznesením prokurátorky). Právomoc prokurátorky okresnej prokuratúry rozhodnúť o sťažnosti sťažovateľa tak za daných okolností vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať postup a uznesenie vyšetrovateľa. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku svojej právomoci.

14. Vo vzťahu k uzneseniu prokurátorky sťažovateľ využil prostriedok nápravy, ktorým je podanie žiadosti o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní prokurátorom. Taký prieskum vykonáva nadriadený prokurátor podľa príkazu č. 11/2019, ktorý upravuje postup prokurátora pri vybavovaní podania, ktorým sa podávateľ domáha preskúmania zákonnosti rozhodnutia vydaného v predsúdnom konaní alebo preskúmania zákonnosti postupu prokurátora v predsúdnom konaní vrátane postupu spočívajúceho v preskúmaní postupu policajta v priebehu vyšetrovania alebo skráteného vyšetrovania podľa Trestného poriadku alebo odstránenia prieskumov prokurátora v predsúdnom konaní a ktoré nie je možné považovať za opravný prostriedok alebo iné podanie podľa Trestného poriadku. Príkaz je vyjadrením osobitného oprávnenia generálneho prokurátora Slovenskej republiky podľa § 10 ods. 2 zákona o prokuratúre vydávať príkazy, pokyny a iné služobné predpisy, ktoré sú záväzné pre všetkých prokurátorov, právnych čakatel'ov prokuratúry, asistentov prokurátorov a ostatných zamestnancov prokuratúry. Také oprávnenie má osobitnú povahu vo vzťahu k ostatným inštitútom zákona o prokuratúre a keďže je príkaz pre prokurátorov záväzný, je postup podľa neho (čl. 6 ods. 4 príkazu spolu s nadväzujúcimi ustanoveniami zákona o prokuratúre) právnym prostriedkom na ochranu základných práv a slobôd podľa § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (IV. ÚS 132/2020, IV. ÚS 420/2020, IV. ÚS 463/2020, IV. ÚS 310/2021). V dôsledku toho ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť aj v časti smerujúcej proti uzneseniu prokurátora podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie.

15. Ústavný súd považuje v okolnostiach posudzovanej veci za relevantnú aj skutočnosť (vyplývajúcu z obsahu samotnej ústavnej sťažnosti, pozn.), že sťažovateľ v konečnom dôsledku vyčítal uzneseniu prokurátorky rovnaké pochybenia ako napadnutému upovedomeniu prokurátorky, ktorým táto odložila sťažovateľovu žiadosť. Úloha ústavného súdu sa v tomto smere musí obmedziť na posúdenie ústavnej akceptovateľnosti vysporiadania sa prokurátorky s argumentáciou sťažovateľa, ktorú predniesol práve vo svojej žiadosti.

III.2. K porušeniu označených práv postupom a napadnutým upovedomením krajskej prokuratúry:

16. Sťažovateľ v prvom rade namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Ako bližšie právne dôvody v zásade namieta odôvodnenie napadnutého upovedomenia (formálnosť, arbitrárnosť, nevysporiadanie sa s námietkami), zaujatosť prokurátorov (s odvolaním sa na aplikovateľnosť judikatúry

k posudzovaniu námietok zaujatosti proti sudcom), rozdelenie trestného oznámenia na samostatné konania, ako aj neprijatie dostupných zákonných opatrení, aby sa viedlo účinné vyšetrovanie.

17. Ústavný súd k možnosti porušenia základného práva na súdnu ochranu uvádza, že toto právo nie je aplikovateľné na rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní, ktoré nie sú súdom. Z tohto dôvodu je možné ústavnú sťažnosť odmietnuť z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde aj bez bližšieho zaoberania sa ňou, pretože námietky nespádajú do vecného rozsahu označeného základného práva.

18. Do pozornosti preto ústavný súd dáva v čl. 46 ods. 1 ústavy uvedené základné právo na inú právnu ochranu. V medziach základného práva na inú právnu ochranu sa priznáva aj právo na odôvodnenie rozhodnutia (ktoré sa inak týka aj súdnych rozhodnutí), prípadne aj ďalšie súvisiace a primerane aplikovateľné garancie, ako napríklad právo, aby rozhodnutie vydal orgán, u ktorého nie sú pochybnosti o zaujatosti, či všeobecne zákaz arbitrárnosti. Pretože sťažovateľ v podstate namietal odôvodnenie napadnutých uznesení a upovedomenia prokurátorky, s dôrazom na materiálny prístup k ochrane ústavnosti ústavný súd nezostal pri závere o odmietnutí ústavnej sťažnosti len z dôvodu, že námietka nespadá do vecného rozsahu označeného základného práva na súdnu ochranu, a vecne ju prerokoval z hľadiska označeného čl. 46 ods. 1 ústavy a v ňom zakotveného základného práva na inú právnu ochranu, ktoré sa obsahovo prelína s označeným právom na súdnu ochranu.

19. Pri práve na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľ neuviedol žiadne právne dôvody na jeho aplikáciu, preto ústavný súd nemohol postupovať obdobne ako pri základnom práve podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a musel ústavnú sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde. Článok 6 ods. 1 dohovoru sa totiž týka iba rozhodnutí súdov rozhodujúcich o právach občianskej povahy alebo o opodstatnenosti trestného obvinenia osoby, ktorá je účastníkom konania pred súdom (III. ÚS 206/06, III. ÚS 2/09, II. ÚS 494/2014). Širší štandard ochrany práv oproti čl. 6 ods. 1 dohovoru poskytuje čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého namietané porušenie je predmetom prieskumu ústavným súdom v nasledujúcich bodoch.

20. Podstata základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v oprávnení každého domáhať sa ochrany svojich práv v prípadoch ustanovených zákonom na súde alebo na inom orgáne Slovenskej republiky. Každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom aj trestnoprávnej ochrany svojho konkrétneho práva aj na inom orgáne Slovenskej republiky, t. j. v tejto veci u orgánov činných v trestnom konaní (obdobne napr. III. ÚS 58/00, III. ÚS 45/03). Jeho obsahom je oprávnenie, aby sa orgány činné v trestnom konaní trestným oznámením sťažovateľa, resp. inými podaniami náležite zaoberali. Porušiť toto právo môžu tieto orgány vtedy, ak by podania sťažovateľa ignorovali alebo im nevenovali pozornosť zodpovedajúcu ich povinnostiam (obdobne napr. III. ÚS 324/05). Ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti tiež viackrát konštatoval, že právo fyzickej osoby na začatie trestného konania proti označenej osobe na základe podaného trestného oznámenia nepatrí medzi základné práva a slobody podľa druhej hlavy ústavy a ani ho nemožno odvodiť z niektorého zo základných práv alebo slobôd (napr. II. ÚS 42/00, I. ÚS 158/05, I. ÚS 323/08).

21. Ani iné orgány verejnej moci nemôžu prijímať také rozhodnutia, ktoré môžu svojimi účinkami porušiť základné práva a slobody fyzických osôb a právnických osôb, najmä ak nie sú odôvodnené, svojvoľné, arbitrárne a nedávajú odpoveď na podstatu veci (I. ÚS 122/2018). Právo na riadne odôvodnené rozhodnutie o sťažovateľom podanom opravnom prostriedku je samostatnou súčasťou základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, a preto aj napadnuté upovedomenie namietané v tomto konaní, musí obsahovať také odôvodnenie, ktoré odpovie na podstatné námietky sťažovateľa a dá mu na ne aspoň stručnú odpoveď.

22. Ústavný súd nie je prieskumným súdom a jeho úlohou nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci. Z ústavného postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať len také rozhodnutia orgánov verejnej moci, prostredníctvom ktorých došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, resp. také, kde k porušeniu základného práva alebo slobody došlo v konaní, ktoré vydaniu samotného rozhodnutia predchádzalo. Skutkové a právne závery príslušného orgánu verejnej moci môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (porov. I. ÚS 12/05, II. ÚS 410/06, III. ÚS 119/03, IV. ÚS 238/07).

23. Po oboznámení sa s obsahom napadnutého upovedomenia, ktoré posudzoval vo vzájomnej súvislosti s uznesením vyšetrovateľky a uznesením prokurátorky, ústavný súd zistil, že orgány činné v trestnom konaní, osobitne vyšetrovateľka okresného riaditeľstva a prokurátorka okresnej prokuratúry venovali podaniam sťažovateľa primeranú pozornosť, nezasiahli negatívne do podstaty jeho práva na inú právnu ochranu, nezmarili jeho zmysel, a preto ho ani nemohli porušiť.

24. Krajská prokuratúra v napadnutom upovedomení dala ústavne prijateľnú odpoveď na podstatu námietok sťažovateľa smerujúcich k záveru, že bola naplnená skutková podstata trestného činu sprenevery označovanými osobami, keď odkázala na napadnuté uznesenia vyšetrovateľky a prokurátorky a uviedla, že absentuje úmysel k spôsobeniu škody na majetku združenia a nemožno uvažovať o sprenevere. Jasne uviedla aj kontext prevodu majetku medzi dotknutými subjektmi a zohľadnila aj možnosť nesúladu tohto postupu s právnymi predpismi. Relevanciu svojich záverov posúdila aj vo vzťahu k eventuálnym záverom súdov o neplatnosti úkonov, k čomu sa bližšie vyjadrili vyšetrovateľka a prokurátorka okresnej prokuratúry. Ústavný súd v uvedenom nosnom závere o absencii úmyslu nezistil známky sťažovateľom tvrdeného „alibizmu“ či arbitrárnosti odôvodnenia, pretože tým nedošlo k odmietnutiu uplatnenia zákonom priznaných právomocí bez uvedenia konkrétneho dôvodu či k prijatiu neudržateľného záveru, ktorý by nevyplýval zo spisu.

25. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti doslovne preberá časti svojich predchádzajúcich podaní (sťažnosti proti uzneseniu vyšetrovateľky a žiadosti o preskúmanie zákonnosti právoplatného rozhodnutia vydaného v trestnom konaní). V rámci argumentácie sa prevažne domáha iného hodnotenia dôkazov, namieta dostatočnosť rozsahu preverovania skutočností a nezačatie trestného stíhania, posúdenie otázky zaujatosti, rozdelenie jeho trestného oznámenia na samostatné konania, predkladá vlastné posúdenie viacerých otázok týkajúcich sa prevodu majetku. Ústavný súd týmto sťažovateľ stavia do pozície ďalšej opravnej inštancie, ktorá mu vzhľadom na čl. 124 ústavy neprináleží.

26. Vo vzťahu k námietkam o zaujatosti a o dôvodnosti návrhu na odňatie veci ústavný súd upriamuje pozornosť na príkaz generálneho prokurátora Slovenskej republiky č. k. IV/1 Gn 774/55/1000-11 z 1. marca 2023 (o neodňatí veci krajskej prokuratúre, ktorý je podľa zistenia ústavného súdu predmetom samostatnej ústavnej sťažnosti v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 1143/2023, pozn.) a na príkaz prokurátora krajskej prokuratúry č. k. 1 Kn 93/23/6600-4 z 18. apríla 2023 (o neodňatí veci okresnej prokuratúre, ktorý je podľa zistenia ústavného súdu predmetom samostatnej ústavnej sťažnosti v konaní vedenom pod sp. zn. Rvp 1432/2023, pozn.), ktoré neboli priamo označené za predmet prieskumu (boli označené len nepriamo cez označenie postupu krajskej prokuratúry predchádzajúceho napadnutému upovedomeniu, pozn.). Tieto rozhodnutia obsahujú konkrétne dôvody na nevyhovenie návrhu sťažovateľa na odňatie veci vrátane uvedenia hodnotenia objektívneho a subjektívneho hľadiska nestrannosti, preto ich obsah nebolo potrebné v napadnutom upovedomení opakovať. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nevedie ani polemiku s uvedenými dôvodmi, iba opakuje námietky, na ktoré v uvedených príkazoch dostal odpovede.

27. Vo vzťahu k namietanému samostatnému vedeniu konania o skutkoch uvedených v trestnom oznámení sťažovateľa z 18. novembra 2022 ústavný súd uvádza, že na túto námietku dostal sťažovateľ výslovnú odpoveď v uznesení prokurátorky, podľa ktorého sa trestné oznámenie týkalo podozrení z rôznych trestných činov, ku ktorým malo dôjsť za rôznych okolností, preto v záujme náležitého preverenia skutočností ich bolo potrebné preverovať v samostatných konaniach. Sťažovateľ v podstate nevedie ani polemiku s dôvodnosťou takéhoto postupu, iba ho označuje za nesúladný s označeným článkom ústavy. Ústavný súd dodáva, že Generálna prokuratúra Slovenskej republiky upovedomením č. k. IV/1 Gn 774/22/1000-4 z 29. novembra 2022 postúpila trestné oznámenie v časti skutku 2 Úradu špeciálnej prokuratúry, teda ako prvá „rozdelila“ jeho trestné oznámenia, sťažovateľ ju však za porušovateľa neoznačuje. Sťažovateľ neuviedol, kedy došlo k ďalšiemu „rozdeleniu“ trestného oznámenia, ktorý orgán činný v trestnom konaní tak urobil, iba uvádza, že na okresnej prokuratúre sa viedlo 6 samostatných konaní. Ústavný súd neidentifikoval v ústavnej sťažnosti žiadne dôvody smerujúce proti postupu porušovateľov, týkajúce sa samostatného vedenia konania vo veci ČVS: ORP-13/2-VYS-BR-2023, resp. č. k. 1Pn 446/22/6603-32 a jeho vplyvu na konečné rozhodnutie. Tvrdenie, že takýto postup je v rozpore so zásadou účelnosti a hospodárnosti konania, zostáva v rovine posudzovania správnosti a vhodnosti postupu orgánov činných v trestnom konaní z hľadiska naplnenia dôvodov podľa § 23 ods. 1 Trestného poriadku, na čo ústavný súd nemá právomoc (bod 25).

28. Námietka, že právo na spravodlivý proces bolo porušené, pretože vec bola svojvoľne „prehadzovaná“ v rámci zložiek orgánov činných v trestnom konaní, až pokiaľ sa nenašiel ten „správny“ vyšetrovateľ ochotný stotožniť sa s účelovou argumentáciou podozrivých osôb, je príliš neurčitá na to, aby sa k nej mohol ústavný súd vyjadriť, pričom obdobne sa k nej vyjadrila už krajská prokuratúra. Ústavný súd ju preto považoval len za všeobecný prejav nespokojnosti s uznesením vyšetrovateľky.

29. Pri námietke o porušení práva podľa čl. 13 dohovoru ústavný súd identifikoval konkrétne odôvodnenie väzbou na porušenie práv podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru. Podľa názoru ústavného súdu nebolo potrebné osobitne sa zaoberať námietkou porušenia práva podľa čl. 13 dohovoru, pretože požiadavka aplikácie práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nebola vo veci

sťažovateľa splnená. Sťažovateľ v podstate ani nenamieta, že nemal dostupný opravný prostriedok vo vzťahu k rozhodovaniu označených porušovateľov, ale namieta spôsob, akým bolo vedené konanie o jeho trestnom oznámení, že nebolo riadne vedené vyšetrovanie a že bolo arbitrárne rozhodnuté o odmietnutí.

30. Pri námietke o porušení práva podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru ústavný súd uvádza, že sťažovateľ bližšie neodôvodnil, ktorý aspekt súkromného života mal byť v dôsledku napadnutých uznesení a upovedomenia zasiahnutý, a to súčasne v takej intenzite, ktorá by odôvodnila skúmanie dodržania záruk na účinné vyšetrenie. Sťažovateľ aj tu poukazuje na väzbu s porušením čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru, opakuje námietky o potrebe vedenia jedného vyšetrovania pre skutky uvedené v jeho trestnom oznámení a o nedostatočnom vyšetrení skutočností uvedených v trestnom oznámení. Ústavný súd preto nemôže pristúpiť k bližšiemu prieskumu porušenia označeného hmotného práva a odkazuje na časť prieskumu porušenia procesnoprávnych garancií vyplývajúcich zo základného práva na inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy.

31. Posúdenie, či sú splnené podmienky na začatie trestného stíhania, je v zásade v právomoci orgánov činných v trestnom konaní a ústavný súd do tejto právomoci v zásade nezasahuje, nepredpisuje im, aké úkony by prípadne mali ešte vykonať, keďže sám nie je takýmto orgánom. Orgány činné v trestnom konaní zároveň nemajú právomoc na rozhodovanie občianskoprávnych sporov, resp. na preskúmavanie rozhodnutí orgánov verejnej správy. Ich rozsiahle vyšetrovacie právomoci (ako aj povinnosť náležitého zistenia skutkového stavu veci, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti, v rozsahu nevyhnutnom pre rozhodnutie) by nemali slúžiť na vyhľadávanie a zabezpečovanie dôkazov pre oznamovateľov trestných činov alebo byť dôvodom na neuplatnenie prostriedkov občianskeho práva dotknutými osobami (oznamovateľmi, poškodenými).

32. Podľa ustáleného názoru ústavného súdu vymedzenie trestného činu, stíhanie páchatel'a a jeho potrestanie je vecou vzťahu medzi štátom a páchatel'om trestného činu. Štát prostredníctvom svojich orgánov rozhoduje podľa pravidiel trestného konania o tom, či bol trestný čin spáchaný a kto ho spáchal. Účelom tohto procesu je prioritne osvedčenie tohto vzťahu medzi páchatel'om a štátom a ochrana celospoločenských hodnôt, a nie bezprostredná ochrana individuálnych subjektívnych hmotných práv oznamovateľa trestného činu. Právo na vznesenie obvinenia a trestné stíhanie inej osoby na základe podaného trestného oznámenia alebo na podanie obžaloby na súde prokurátorom nie je súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Sťažovateľ ako oznamovateľ trestného činu má zákonné právo domáhať sa len toho, aby sa jeho oznámením či sťažnosťou kompetentný orgán riadne zaoberal. Stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (m. m. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na inú právnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že orgán verejnej moci nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

33. Ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. K iným dôvodom, ktoré môžu

zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu.

34. Keďže niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým upovedomením (a jemu predchádzajúcim postupom krajskej prokuratúry) a námietkami o porušení základného práva na inú právnú podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práv podľa čl. 13, čl. 8 ods. 1 a čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd sťažnosť odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

35. Vzhľadom na odmietnutie sťažovateľom podanej ústavnej sťažnosti ako celku ostalo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 25. júna 2024

Libor Duľa
predseda senátu